

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. An Monachus possit sine proprietatis vitio disponere de re aliqua, independenter à Prælati voluntate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

nem ejus, & dominium significant, ut communiter censent PP. inter quos videndum est Chryostomus, homilia 55. in Mattheum, & Gregor. Lib. 4. Epist. 52. Quamvis igitur potiori iure erunt damnandi, qui non solum intra Monasteria, libros aut aliam suppellectilem recludunt, sed etiam ne sibi per suos Praelatos auferantur, apud familiares, vel consanguineos deponunt?

Inferitur secundo Religiosum cum licentia aliquid habentem (puta habitum aut tunicam) si postea sibi non sit necessarium, teneri ad illud reddendum Praelato, vel in eommuni officina ponendum, ut Praelati administrationi subjaceat. Ita in Concilio Mediolanensi. Epist. 3. Constitutio. C. de Monialibus, statutum esse invenitur; praecipit enim, ut quicquid necessarium non fuerit, ad communes officinas reducat. Unde addit: Nulla sane apud se habeat, praeter eas quae ad quotidianum usum sunt necessariae. Hieronymus in Regula citata, capite secundo. Nihil proprium in Monasterio licet habere, certe non tunicam, nisi ex necessitate portatur, non caligam, neque aliud minimum quidquam. & Cap. tertio. Obtestor vos omnes & singulas coram DEO, ut aurum & argentum atque cito transiens pecunia nulla, cor vestrum seducat, ut nitatur, aliqua vestrum cum Anania & Sapphira mentiri Spiritui sancto, retinendo apud se aliud quantumcumque minimum temporale ultra ea, quae ex necessitate portantur, nec tamen hoc nisi de licentia Abbatis.

Augustinus etiam in Regula, & Benedictus, Cap. 55. idem, quod Concilium Mediolanense, praecipit, ut scilicet vestes non necessarias ad communia loca deferantur. Benedicti verba haec sunt: Accipientes nova vestimenta, vetera semper reddant in praesenti, reponenda in vestiario, id est, in loco communi. Et infra addit: Nam quod superfluum est, amputari debet; & quodcumque vetustum reddant, dum accipiunt nova. Et Divus Basilias in Regula brevior, interrogatio sexagesima nona praecipit, quod cellarius sine Oeconomo, quoties vestimentum novum Monachis praebet, vetus ab ipsis accipiat.

Quibus Regulis quamvis respectu aliorum Religiosorum, qui sub illis non militant, praecipit non contineatur, tamen in quantum vim voti paupertatis explicant, asserentes contra illud esse, aliquid non necessarium retinere, tenentur se omnes conformare. Idem etiam colligitur ex Antonino qui in 4. parte summa, titulo 14. Cap. 10. §. 5. refert Religiosum quendam post mortem alteri sibi amico apparuisse, illique crura igne concremata ostendisse, rationemque illius poenae reddidisse, quia veteres caligas sibi servaverat & in communi custodia non posuerat. Unde in nostra Religione magna cum distinctione cavetur, ut quicquid Religiosis necessarium non fuerit, communi tradant custodiae. Idemque in aliis reformatis Religionibus observari solet. Et in speciali de Carthusiensi refert Navarrus, consil. 75. de Regular. numer. 47. Et ratio hujus doctrinae est, quia quando Praelatus concedit aliquis rei licentiam, solum concedit illam pro tempore, quo fuerit necessaria. Unde & necessitate & usu cessante a Praelato data extinguitur facultas. Imo vero si Praelatus rem non necessariam conciperet, Religiosus non esset in conscientia tutus, ut in 4. parte dicitur.

Ex dictis ultimo colligitur, Religioso qui aliquid cum licentia habet, non sufficere Praelati concessionem, sed ultra hoc necessariam esse animi promptitudinem ad reddendum, hoc est, voluntatem & intentionem ad reddendum, quod habet, quotiescumque petium fuerit, ut a peccato excusetur.

Idem fieri potest, si Religiosus, absque Praelati licentia nuntium aliquem mittat, petens ab amico aliquam pecuniam illi nuntio dari, dummodo intentione supradicta id faciat, nempe non acceptandi, neque utendi ea sine Praelati licentia, potest enim tunc pecunia apud nuntium remanere quousque a Religioso obtenta a Praelato licentia petatur.

Notandum tamen est non licere in praedicto, casu, sine licentia Praelati praecipere nuntio, aut

egverint, in communes officinas reponat. Itemque animadvertenda doctrina.

Ita censent omnes citati Auctores, & addit Pet. Navarra de restitut. lib. 3. Cap. 1. num. 172. & Corduba in Regal. B. Francisci, Cap. 6. quest. 6. & 7. in fin. quod qui de Praelato conqueritur, vel murmurat, vel aliis modis nititur, ne sibi id quod habet, per Praelatum auferatur, non esse tutum in conscientia: tunc enim Praelatus non concedit talem rem, sed tantummodo ad majora incommoda vitanda, vel propter subditi proterviam, vel certe ad proprium damnam vitandum, illud permittit.

CAPVT V.

An Monachus possit sine proprietatis vitio disponere de re aliqua, independenter a Praelati voluntate.

Ita est annexum paupertatis voto, nihil sine Praelati facultate dispensare, ut merito dubitari possit, sine aliquis casus possibilis, in quo Religiosus aliquid recipiat, donec, aut apud se retineat sine Praelati consensu. In qua re videtur certum sine licentia Praelati posse Religiosum commendare suis familiaribus, aut amicis, ut pecunias aliquas deponant, vel quodlibet aliud pretio aestimabile apud aliquas personas, ut ab eis eas exigere possit, cum eis opus habuerit, dummodo Religiosus ejus sit intentionis, ut non lit illius pecuniae, vel rei dominium, neque usum sibi abique Praelati licentia applicare: sed tantum intendat illam habere commoditatem, ut obveniat facultate ex illo deposito sibi elemosynam pro suis necessitatibus accipiat. Hoc dictum in simili casu expresse decernitur in C. exiit §. ceterum, versic. ita tamen, de verb. signif. tenetque illud D. Bonavent. in sua Regula Cap. 4. prope finem, & in quaestionibus supra regulam quest. 25. & Corduba in Regal. B. Franc. quest. 8. & 9. Et ratione constat, quia in praedicto casu nullum dominium, neque jus Religiosus acquirit. Quare sine proprietatis vitio id fieri potest: Imo addit D. Bonavent. praedicto Cap. 4. id verum esse etiam si, qui illam pecuniam deponit, intendat se statim privare dominio talis pecuniae, & transferre illud in Religiosum, quia quamdiu ille non acceptat dominium, non potest dici Dominus, neque possessionem, neque jus circa talem pecuniam habere. Et sic manet dominium penes danrem, potestque de illa pecunia disponere, ac si noluisset se dominium illius abdicare.

Idem fieri potest, si Religiosus, absque Praelati licentia nuntium aliquem mittat, petens ab amico aliquam pecuniam illi nuntio dari, dummodo intentione supradicta id faciat, nempe non acceptandi, neque utendi ea sine Praelati licentia, potest enim tunc pecunia apud nuntium remanere quousque a Religioso obtenta a Praelato licentia petatur.

Notandum tamen est non licere in praedicto, casu, sine licentia Praelati praecipere nuntio, aut

Vid. nos. Antonij Directorium Regal. part. 2. Tract. 3. disp. 4. sect. 2.

Ref. ad usum concessas reponendas in communi officina esse a Religiosis, quando illi non amplius egverint, praecipit plures SS. PP. Regula.

Quod 1. part. 66. titulus. Cap. 3. num. 7. bin verbis praecipitur: Praeterea simul accerentium usu non

nonocon Confli. 7. 1. de Regular. di animo, ultra quando non est (resse ipso Na. dicemus, qui ad reddendum. Ille autem qui osui habet, ablatas, ut reddat: Ex se manifeste lato, contraria ad reddendum obarv. Quia in & fraude ut ut euitur, nead tener, dicitur i expresse teli & oculacione peritur, eodem e reddere non quia ut ex Con. gitor, intentio nasterio, alit i subyacent ad. id Praelato oc. e lejanit, & d. ed adverte. prà dixi int. calat aliqd feratur. Unde tar, dummo. fletet, mortu. quod si Reli. am usui ha. ple Conven. iare sequenti obinuerit, ut tur praedictis Grallis pri. Cap. 5. no. Sylvestrum. semper sic. ilicet ex illo u. p. peratis Vo. re. d. autem clo. Pen. s est Hico. de Pauper. in. sine propiit. in. re pendant, mstrator ex. in riu. scem. jus, quod est. reformatio. mus, ut rium usum. Cap. 15. Religiosos od. clus. nini indi. fessionem ndos esse. Repositio, er usum in resti. didicbo. nem

IN IESU Spirit. II

aut depositario ut talem pecuniam hoc vel illo modo expendant, vel jam expensæ rationes exigere, vel talis pecuniæ clavem apud se retinere, ne sine suo consensu distrahantur: quia hoc verè pertinet ad administrationem & usum, ut colligitur ex *Clement. Exivi, de verb. signif.* Aliqui vero existimant Religiosos tunc posse precari depositarium vel nuntium, etiam sine Prælati consensu, ut in hos vel in illos usus pecuniæ expendat. Mihi tamen hæc sententia nunquam placuit. Nam depositarius vel habet illam pecuniam specialibus usibus tantum illius Religiosi à vero Domino destinatam, & tunc nec precibus nec mandato, poterit eam in alios convertere, vel à vero domino sine ulla limitatione concessa est, ut pro voluntate Religiosi eam administraret vel distrahat, & tunc nec mandato, nec precibus Religiosus potest de ea sine Prælati consensu disponere. Nam preces in eo casu mandato æquivalent, & sic Religiosus esset proprietarius, cum de re pretio æstimabili sine consensu Prælati disponeret.

Obiectio. Dices: si quis à vero Domino precando illud postularer, non esset proprietarius, ergo cum verus Dominus pecuniam deposuerit, ut eam tenens applicet illis usibus, quos Religiosus efflagitaverit, si id à depositario postulatur,

Solutio. non erit proprietatis peccatum. Respond. quod cum dominus illam pecuniam deposuit, habuit animum, ut pecunia pro Religiosi voluntate dispensaretur, & sic voluntas Religiosi est vera causa illius distractionis, etiam si precibus id petat. Quare id petere non potest sine Prælati assensu. Quid enim interest, an precibus vel mandato, quis disponat de re, si disponit, ut principalis causa, & preces tantum sunt nomine tenus. Cum vero eam retinet verus dominus, Religiosus solum est quoddam instrumentum morale, suis precibus dominum movens, ut eam hoc vel illo modo largiatur.

Secund. Non videtur peccatum proprietatis, propria manu attingere pecuniam, aut quippiam aliud, animo non acquirendi dominium, neque possessionem, neque aliud jus, sed solum intentione deferendi illam ad suum Superiorem, aut petendi licentiam illà utendi: sicut non esset materia proprietatis, nummos aliorum ad Prælatum deferre. Neque in hoc est, cur immoremur, cum id ipsum Fratribus Minoribus prohibitum sit. Eisdem erit in illis Religionibus, in quibus præceptum est prohibens talem acceptionem.

Quod si quis vellet servare apud se pecuniam illam, aut rem pretio æstimabilem sine licentia Superioris, etiam si servetur cum animo non utendi illà sine facultate superioris, neque habendi aliquod dominium aut possessionem, sed tantum expectandi aliquam occasionem, vel necessitatis propriæ, vel alterius opportunitatis, ut eam à Prælato sibi obtineat, verè non excusaretur à peccato proprietatis. Ita sentit *Victoria* apud *Lud. Lopez in instructorio C. 156.* cuius sententiam ipse etiam amplectitur, & ea ratio assignari potest, quia Religiosus nihil inconsulto Prælato apud se retinere potest, sed statim & in continentem omnia superiori tradi debent, ut in *Cap. Cum ad monasterium, de stat. mon. & Cap. 2. sessionis 25. Concilii Trid. Probatur, & à nobis Sup. in C. de vitando vitio proprietatis, in retentione honor. monast.* dictum est. Quibus accedit,

quod servare aliquid est actus administrationis alicujus rei, & cum administratio spectet ad proprietatem, non potest usurpari sine Prælatorum licentia.

Ex prædictis efficitur non fore materiam proprietatis, si Religiosi sæculares rogarentur ut dent eleemosynas parentibus aut consanguineis Religioforum, nec similiter ipsos Religiosos prædictas eleemosynas accipere, consanguineisque deferre, dummodo habeant animum non acquirendi dominium, neque jus aliquod (nam tunc dominium manet apud eandem quoad usque parentes & consanguinei recipiant) & dummodo dominus pecuniæ decreverit quid faciendum sit de illis, quibus dandæ sint & quantæ.

Nam si indeterminatè sine eo quod designet personas, aut quantitatem, Dominus pecuniæ eleemosynam à Religiofo elargiendam præberit, tunc dubitatione non caret, an monachus sine licentia Superioris possit determinatis personis illam erogare. Viris doctissimis hujus temporis id sine Superioris consensu fieri non posse videtur, quia electio personarum, & quantitatis elargiendæ distributio & taxatio ad administrationem pertinent, & sic requiritur Prælati assensus; quæ sententia mihi probabilior videtur.

3. Certum est, quod Religiosus potest accipere sine proprietatis vitio ea quæ licet magnæ æstimationis sint, non tamen sunt aliquo pretio æstimabilia, ut ossa, aliaque reliquias Sanctorum.

Nec etiam est contra pauperatatem, si licentia honores appetere, aut illos procurare, præsertim Ecclesiasticos, quia illis non renuncietur per votum pauperatatis, nec sunt pecunia æstimabiles, ut manifestè colligitur ex *D. Thom. 2. 2. q. 186. art. 7. ad 4.* Unde bene colligit *Cajetanus* posse Religiosum cupere, & obtinere honorem doctoralem, & alios qui in præmium virtutis ac eruditionis conferri solent, verbis gratia, presbyteralem &c. Et post ipsos optime docuit *Navarr. Comm. 2. de Regular. c. 1. num. 2.*

4. Potest Regularis sine proprietatis nota cupere & habere beneficia Ecclesiastica sine licentia, ut *ibidem* *Navarrus* docuit, quia ut ipse ait, non sunt bona pecuniaria, & sic Religiosi beneficiati habent dominium & possessionem beneficiorum suorum; imo & eis competere potest jus eligendi, etiam absque Prælati consensu, ut præfatus author scripsit *de reddit. q. 1. mon. 9. n. 3.*

Quæ sententia quoad beneficia ecclesiastica limitanda est, quantum est ex parte jurisdictionis aut tituli ecclesiastici præcisè. Nam sine dubio habere dominium reddituum, aut fructuum prædictorum beneficiorum est contra votum pauperatatis.

Hæc dicta sunt de illis rebus, quæ sine Prælati licentia à Monachis haberi aut procurari possunt. Nunc examinare oportebit, an præmissa licentia Prælati possit aliquis casus excogitari, in quo Religiosus utatur aliique re, sic, ut Prælatum eam ipsi auferre nequeat. In quo illud communi aliquorum Religioforum præxi receptum est, ut ab extraneis libros, vel aliam suppellectilem, non dari, sed accommodari sibi petant, ea conditione, ne alius his utatur rebus. Quæ cautè à sibi multarum rerum usus assumunt, atque hoc modo

Religioso
absque
Prælati
consensu
nihil licet
permutare.

modo Prælatorum ligare manus videntur, ne à se, contra voluntatem domini, res sibi concessas auferant, aliorumque usibus applicent.

Hic rerum usus seu potius abusus, (licet in rigore contra pauperatatem esse non videatur) longè tamen arceri debet à Religionibus reformatis, ubi omnia in communi omnibus administrantur, secundum uniuscuiusque indigentiam. Abusus enim ille vitæ communi derogat, in quantum non pro necessitate, sed pro libito, rerum usus indulgetur, & maximam præbet ansam pecuniis: imo ipsis deerior est, nam peculia pro nutu Prælatorum auferri, & in alios usus converti possunt, in illo vero casu, neque Prælati (ut aliqui volunt) potestatem habent, rem illam commodatam, in aliquo usui Monasterii invito domino convertendi. Et demum incentivum est proprietatis, cum his rebus subditi asuescant appropriare sibi bona alia, nolentes ad alios usus transferri. Quare id in bene ordinatis Religionibus permitti nullatenus debet; quod si permitti contingat, eâ conditione fieri debet, ut res mutuata, sicut & alia Monasterii, indifferens sit, omniumque usibus exposita, secundum quod Prælati placuerit. Alias Prælati id concedentes sciant se magnam pauperatati maculam inurere, eamque omnino relaxare.

CAPVT VI.

Proprietatis vitium esse, permutare, mutuare, accommodare, aut alio modo contrahere sine Prælati consensu.

Religioso absque Prælati consensu nihil licet permutare.

IN hac re dicendum est primò: Nullum Religiosum ex monasterii bonis, vel ex his, quæ ipse ad usum habet, notabilem posse cum alio quantitatem permutare sine Prælati nutu tacito vel expresso.

Ita docuit Joannes XXII. in Extravag. Ad condicorem de verb. signif. Quis enim (ait) simplicem usuarium dicere poterit, cui rem usuarium liceat permutare, vendere, aut donare? Procul dubio hac natura repugnare dignoscuntur. Et affirmat glossa, verbo (pertinere) multa ad hoc propositum adducens, & sequitur Alvarus Pelagius apud Ser. consci. q. 81. in fi. S. Bonaventura in speculo discipl. particula 1. Cap. 4. Nec potest (inquit) in rebus suo usus deputatis, ut sunt libri, vestes, lecti, & alia huiusmodi pro alio immutare. Corduba super Reg. B. Francisci Cap. 6. quæst. 4. puncto 1. ubi dicit quatuor sul Ordinis Ministros hanc sententiam docuisse, Tenet etiam Serena conscientia in Regul. B. Francisci eodem Cap. 6. 9. 78. & Abbas Smaragdus sup. Cap. 33. Regul. S. Benedicti, cujus hæc sunt verba: Ex his colligitur, quod neque ab exterioribus propinquis, neque ab interioribus fratribus, licet aliquid accipere, vel cum alio aliquo commutare: Et ratio, qua Glossa & Corduba locis citatis in huius doctrina probationem utuntur, hæc est; quia permutare est actus domini: permutare enim nihil aliud est, quam dominium unius rei in aliam transferre personam, & ideo est Religioso perhibita atque adeo secundum textum in L. 1. §. Item. à Jesu Oper. Tom. 1.

ultimo, ff. de rerum permut. permutatio illa irrita erit. Quia, ut ibidem dicitur, permutatio alienæ rei ipso jure est nulla. Unde Lud. Lopez in instruct. Cap. 156. sententiâ assereat. Religiosum posse aliquid cum alio permutare, vel falsa est, vel ipse de permutatione exigentis quantitatis loquitur, aut de ea permutatione, quæ cum licentiâ tacita fit, quod ipse satis expressè indicat.

Dico 2. Non solum actus permutandi est actus domini, sed etiam actus mutuandi, ac per consequens Religioso illicitus.

Pro huius conclusionis pleniori probatione ex communi DD. Sententiâ præmittit duplex esse mutuum; aliud, generaliter nomine retento, mutuum vocatur, quod nihil est aliud quàm ex meo tuum facere, quod tunc contingit, quando cum re mutuata illius dominium in alium transfertur, quod in mutatione rerum usu consumptibilem necessariò contingit. Aliud vocatur commodatum, quando scilicet dominium rei in alium non transfertur, sed tantum usus, ac per consequens res eadem à commodatario vero domino reddenda est; de utraque ergo mutatione conclusio intelligenda est, quam sequitur Corduba, loco cit. q. 4. Serena conf. q. 75. & Smaragdus ut sup. d. eos. Non enim oportet Monachum ex his, qua pro necessitate temporis præsentis ab Abbate suscepit, dare vel commodare quicquam, nisi in Abbate illi fuerit ordinatum. Unde apud Car. hufien. 2. parte stat. antiquor. Cap. 31. non solum mutuarii actus prohibetur, sed etiam excommunicationis pœna contrarium facientibus adiungitur, & in nova collectione (excommunicatione semorâ) idem scriptum reperitur. Cap. 19. n. 6. & huiusmodi statutorum apud PP. Societatis JESU dicitur vigere, in quibus Religionibus prædicti actus prohibentur veluti actus proprietatis, ut in ipsarum Constitutionibus declaratur.

Ratio à priori est, quia aut Religiosus mutuum dat, aut commodatum, & utrumque est contra pauperatatis votum, & de mutuo quidem id manifestum est; quia cum in mutuo dominium transferatur, & Religiosus nullum possit domini actum exercere, sequitur non posse aliquid mutuo dare. Et confirmatur, quia ut constat ex lege, nemo plus, de regul. juris. Nemo potest jus quod non habet, in alium transferre. Quare cum Religiosus nullum domini jus in realiqua habeat, nequit illud in alium transferre.

De commodato verò id ipsum probatur, quia aut res communes Monasterii commodat, & hoc prohibendum est, nemo enim commodatè potest quod suum non est; aut verò commodat id quod sibi ad usum deputatum est, & hoc etiam est illicitum: Usuarium enim usum quem habet, alteri applicare non potest, ut constat ex §. 1. insit. de usu & habit. & ex aliis læpius repetitis; hoc tamen intelligendum est ex vi voti pauperatatis, aliter verò judicandum erit ex vi licentiæ præsumptæ secundum varias Ordinum consuetudines, & secundum rerum qualitates, quæ commodantur.

Ratio secunda, quia Religiosus (ut infra dicetur) nullum potest civilem contractum celebrare: mutuum autem vel commodatum est contractus civilis, ut constat ex toto tit. ff. de reb. creditis & ff. commodati.

Neque mutare, aut accommodare.

Duplex dare mutuum.

JESU
Spirit.
II